

Sygn. akt V KZ 34/18

POSTANOWIENIE

Dnia 23 sierpnia 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jarosław Matras

w sprawie **M.T.**

skazanego z art. 157 § 1 k.k. i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 23 sierpnia 2018 r.

zażalenia skazanego

na zarządzenie upoważnionego sędziego Sądu Okręgowego w K.

z dnia 3 lipca 2018 r., sygn. akt V Ka .../17

w przedmiocie odmowy przyjęcia wniosku o przywrócenie terminu do sporządzenie na piśmie i doręczenia uzasadnienia wyroku Sądu Okręgowego w K. z dnia 28 września 2017 r., sygn. akt V Ka .../17

na podstawie art. 437 § 2 k.p.k. w zw. z art. art. 439 § pkt 1 k.p.k. w zw. z art. 40 § 3 k.p.k.

p o s t a n o w i ł:

**uchylić zaskarżone zarządzenie i sprawę w tym zakresie
przekazać do ponownego rozpoznania Prezesowi Sądu
Okręgowego w K.**

UZASADNIENIE

W dniu 28 września 2017 r. Sąd Okręgowy w K. w sprawie sygn. akt V Ka .../17, po rozpoznaniu wniesionej przez oskarżonego apelacji wydał wyrok, którym utrzymał w mocy wyrok Sądu Rejonowego w B. z dnia 5 kwietnia 2017 r., w sprawie o sygn. akt II K .../17. Wyrok ten został wydany w składzie jednoosobowym, przez sędziego Sądu Okręgowego A.J. (k. 373). W dniu 1 czerwca 2018 r. (data stempla) skazany skierował do Sądu Okręgowego w K. wniosek o „wydanie kserokopii lub

odpisu uzasadnienia wyroku Sądu Okręgowego w K. z dnia 28 września 2017 r. oraz kopii wniesionych apelacji”.

Skazanemu udzielono odpowiedzi informującej go o przesłaniu, zgodnie z wnioskiem skazanego, już uprzednio wyroku sądu pierwszej instancji wraz z uzasadnieniem oraz wyroku sądu odwoławczego, wynikiem, czego obecnie jedynie wysłano odpisy apelacji (k. 416).

W dniu 19 czerwca 2018 r. skazany złożył wniosek o przywrócenie mu terminu do złożenia „wniosku o sentencje wyroku wraz z uzasadnieniem z dnia 28 września 2017 roku sygn. akt V Ka ../17” (k. 417).

Zarządzeniem z dnia 3 lipca 2018 r. sędzia Sądu Okręgowego w K.- A.J. odmówił przyjęcia wniosku skazanego o przywrócenie terminu do sporządzenia i doręczenia pisemnego uzasadnienia wyroku z dnia 28 września 2017 r. w sprawie V Ka ../17 (k. 423). W uzasadnieniu wskazał, że skazany wniosek złożył dopiero 19 czerwca 2018 r., gdy tymczasem „przedmiotowy wniosek należało złożyć do 05 października 2017 r.” (k. 423). W podstawie prawnej tego zarządzenia przywołano przepisy art. 457 § 2 k.p.k. w zw. z art. 422 § 3 k.p.k.

Na powyższe zarządzenie zażalenie złożył skazany powołując się na fakt nieposiadania wiedzy prawniczej oraz konieczność pozyskania ww. dokumentacji celem przedstawienia jej Rzecznikowi Praw Obywatelskich.

Zarządzeniem z dnia 12 lipca 2018 r. Przewodniczący V Wydziału Karnego Odwoławczego Sądu Okręgowego w K. przyjął zażalenie i przekazał do rozpoznania Sądowi Najwyższemu zażalenie skazanego na zarządzenie o odmowie przyjęcia wniosku o sporządzenie i doręczenie uzasadnienia wyroku Sądu Okręgowego w K. z dnia 28 września 2017 r. sygn. akt V Ka ../17

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zaskarżone zarządzenie należało uchylić. Decyzja w tej sprawie determinowana była zaistnieniem w sprawie bezwzględnego powodu odwoławczego określonego w art. 439 § 1 pkt 1 k.p.k. w zw. z art. 40 § 3 k.p.k. Powyższe zatem zwalnia Sąd Najwyższy od odnoszenia się w tym miejscu do zarzutu wskazanego w zażaleniu.

W pierwszej kolejności jednak należało zwrócić uwagę na niestaranność prowadzonego postępowania, której skutkiem były trudności w ustaleniu choćby

przedmiotu, w jakim sprawę skierowano do Sądu Najwyższego. Z zarządzenia wydanego przez przewodniczącego wydziału wynika (k. 434), że chodzi o rozpoznanie zażalenia na zarządzenie (data zgodna) *o odmowie przyjęcia wniosku o sporządzenie i doręczenie uzasadnienia*, z samego zaś zaskarżonego zarządzenia wynika, że wydane zostało w przedmiocie *odmowy przyjęcia wniosku skazanego o przywrócenie terminu do sporządzenia i doręczenia pisemnego uzasadnienia wyroku z dnia 28 września 2017 r. w sprawie V Ka .../17* (k. 423). Przy czym co istotne, wskazane w podstawie prawnej wydanego zarządzenia z dnia 3 lipca 2018 r. przepisy prawne - art. 457 § 2 k.p.k., 422 § 3 k.p.k., regulują sytuację odnoszącą się do czynności w sytuacji złożenia wniosku o uzasadnienie wyroku m.in. przez osobę nieuprawnioną, czy po terminie ustawowym, a nie do przywrócenia terminu do jego złożenia.

Z kolei, w treści uzasadnienia zaskarżonego zarządzenia (pierwszy akapit) wyraźnie wskazano, że przedmiotem rozpoznania przez sąd był wniosek skazanego złożony w dniu 19 czerwca 2018 r. (data stempla pocztowego), a zatem wniosek o przywrócenie terminu do złożenia wniosku o sporządzenie i doręczenie uzasadnienia wyroku (k. 417). W ostatnim akapicie uzasadnienia pojawia się zaś stwierdzenie dotyczące niewykazania przez skazanego okoliczności uniemożliwiających mu złożenie wniosku w ustawowym terminie, co sugerowałoby z kolei, iż przedmiotem procedowania w dniu 3 lipca 2018 r. była kwestia terminowości (upływ termu zawitego) samego wniosku o przywrócenie terminu do złożenia wniosku o sporządzenie na piśmie wyroku sądu odwoławczego (art. 126 § 1 k.p.k.). Przepis art. 126 § 2 k.p.k. stanowi, że w kwestii przywrócenia terminu orzeka postanowieniem organ, przed którym należało dokonać czynności, w tym wypadku Sąd Okręgowy w K. Z formy wydanej decyzji procesowej z dnia 3 lipca 2018 r. można więc wywodzić, że nie chodziło o merytoryczną ocenę wniosku o przywrócenie terminu, ale o kwestię samego terminu w jakim wniosek o przywrócenie terminu miałby zostać złożony. Jeżeli bowiem wniosek o przywrócenie terminu zostałby złożony po upływie zawitego terminu 7 dni od daty ustania przeszkody do złożenia wniosku o sporządzenie na piśmie uzasadnienia wyroku sądu II instancji, to wówczas decyzja w tym przedmiocie winna mieć formę zarządzenia upoważnionego sędziego, ale jej podstawą procesową winien być

przepis art. 122 § 1 k.p.k. (por. postanowienia SN: z dnia 6.03.2003 r., II KZ 5/03, LEX nr 75364; z dnia 13.08.2014 r., III KZ 43/14, LEX nr 1493988; z dnia 16.12.2014 r., II KZ 42/14, OSNKW 2015, nr 5, poz. 46). Ustawa nie przewiduje wprowadzić zażalenia na odmowę przywrócenia terminu do wniesienia kasacji (art. 528 § 1 pkt 3), ale jednocześnie dopuszczalne jest zażalenie na zarządzenie o uznaniu za bezskuteczny wniosku o przywrócenie terminu do wniesienia kasacji (por. argumentację w postanowieniu SN z dnia 6.03.2003 r., II KZ 5/03, LEX nr 75364). Choć więc trudno jest ustalić jaki był przedmiot wydanego zarządzenia w dniu 3 lipca 2018 r. pewne jest, że – po pierwsze – zarządzenie to „blokowało” możliwość sporządzenia uzasadnienia wyroku sądu odwoławczego na piśmie i doręczenia go skazanemu, co mogłoby otworzyć dla skazanego możliwość wywiedzenia kasacji, a po drugie, że na to zarządzenie przysługiwało skazanemu zażalenie na podstawie art. 528 § 1 k.p.k. *a contrario*.

Dokonując kontroli odwoławczej w trybie postępowania okołokasacyjnego Sąd Najwyższy musi stwierdzić, że w sprawie tej zaistniało uchybienie, które mieści się w katalogu tzw. bezwzględnych przyczyn odwoławczych wymienionych w art. 439 § 1 k.p.k., co z kolei, uzasadnia uchylenie zaskarżonego zarządzenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania na podstawie art. 437 § 2 zd. drugie k.p.k.

Z treści art. 40 § 3 k.p.k. wynika, że sędzia, który brał udział w wydaniu orzeczenia objętego wnioskiem o wznowienie lub zaskarżonego w trybie kasacji, nie może orzekać, co do tego wniosku lub tej kasacji. W orzecznictwie Sądu Najwyższego dominuje pogląd, że zawarte w art. 40 § 3 k.p.k. pojęcie, „co do kasacji” odnosi się nie tylko do orzekania w przedmiocie merytorycznej zasadności kasacji, czy orzeczeń decydujących o jej dopuszczalności, ale też rozstrzygnięć pozostających z nimi w ścisłym związku, które „blokują” dostęp do tego nadzwyczajnego środka zaskarżenia. Za takie niewątpliwie należy uznać nie tylko zarządzenie o odmowie przyjęcia wniosku o uzasadnienie wyroku sądu odwoławczego (np. postanowienia SN: z dnia 30 marca 2017 r., V KZ 7/17 LEX nr 2261758, z dnia 30 marca 2017 r., V KZ 9/17, LEX nr 2261759), czy też postanowienie w przedmiocie odmowy przywrócenia terminu do złożenia takiego wniosku (por. postanowienie SN z dnia 15 lutego 2018 r., II KZ 2/18, LEX 2449787), ale także zarządzenie o uznaniu za bezskuteczny wniosku o

przywrócenie terminu do wniesienia kasacji, bo pomimo niewskazania na przepis art. 122 § 1 k.p.k., to właśnie w tej kwestii prawdopodobnie wypowiedział się sędzia Sądu Okręgowego A.J. w treści wydanego zarządzenia. Trzeba zaś wskazać, że ten sam sędzia wydał w tej sprawie wyrok sądu odwoławczego (k. 373). Orzekając w sprawie na etapie postępowania odwoławczego sędzia ten był z mocy prawa - na podstawie art. 40 § 3 k.p.k. - wyłączony od orzekania zarówno w przedmiocie odmowy przyjęcia wniosku o sporządzenie na piśmie i doręczenie uzasadnienia tego wyroku, jak i w odniesieniu do uznania wniosku o przywrócenie terminu za bezskuteczny. Dlatego też niezależnie od podniesionych w zażaleniu zarzutów, zaskarżone zarządzenie należało uchylić wobec wystąpienia bezwzględnej przyczyny odwoławczej wymienionej w art. 439 § 1 pkt 1 w zw. z art. 40 § 3 k.p.k., a sprawę przekazać do ponownego rozpoznania Prezesowi Sądowi Okręgowemu w K. W toku dalszego urzędowania Prezes tego Sądu (przewodniczący wydziału, upoważniony sędzia) winien przede wszystkim ustalić, zważywszy na treść pism skazanego, a zwłaszcza treść zażalenia, czy rzeczywiście intencją skazanego jest przywrócenie terminu do wniesienia wniosku o sporządzenia na piśmie uzasadnienia wyroku sądu odwoławczego i jego doręczenia, a więc, czy chce skorzystać z tego formalnego trybu do wniesienia przez niego kasacji, czy też – wobec zainicjowania określonego trybu postępowania w Biurze Rzecznika Praw Obywatelskich, żądanie tego uzasadnienie wynika z tego, iż takiego dokumentu zażądano od niego w biurze Rzecznika, nie mając wiedzy, że skazany nie wystąpił o uzasadnienie wyroku sądu odwoławczego w terminie 7 dni po jego ogłoszeniu. Dopiero ustalenie rzeczywistych intencji skazanego, które spowodowały wniesienie pisma o treści na k. 417 pozwoli na dalsze prawidłowe procedowanie w tej sprawie. W układzie, gdy konieczne będzie procesowe rozpoznanie wniosku o przywrócenie terminu do sporządzenia uzasadnienia wyroku i jego doręczenie, stosowne decyzje procesowe podlegające zaskarżeniu winien wydać sąd lub sędzia, który nie podlega wyłączeniu na podstawie art. 40 § 3 k.p.k.

Z tych powodów Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

